

PROSPERANTE JEHOVA!

A P O L L O
S I L E N S.

SIVE

DE ORACULORUM
CESSATIONE,

DISSERTATIO ACADEMICA,

Quam

Permissu Ampl. Collegii Philosoph.

In Illustri & Regio Lycéo Aboënsi,

SUB MODERAMINE,

PRÆCLARISSIMI VIRI,

DN. M. TORSTANI

R U D E E N,

Poës. Prof. Ord.

Publicæ bonorum censuræ modeste submittit

SAC. REG. MAJEST,

Alumnus

ANDREAS CARLQVIST/

Wermel.

In Audit. Max. ad d. 20 Aprilis, A. 1695.

Impr. apud JOH. L. WALLIUM.

Reverendisimè in CHRISTO

Pater ac Domine,

**DN. M. BENEDICTE
CAMEEN,**

Inclytæ Diœceseos Wermelandiæ,
Daliæ, Wikîæque Borealis Super-
Intendens Eminentissime, Consi-
storii Carlstadiensis Præses Æquis-
sime, Gymnasii & Scholarum per
eas oras Ephore Optime, nec non
Ecclesiarum Carolstadii, Kiih-
lensisque Pastor vigilantissime,
Mæcenas summo reverentiæ cul-
tu æternum devene-
rande.

Mos erat antiquus, quoties sua Sa-
cra litarent
Thura, Sacerdoti summo pars
prima dabatur.
Iste sequendus erit mihi mos : Ergò
Pater alme,
Respice benigno has pagellas, inge-
niiqve
Primitias vultu ; submissa voce preca-
bor.
Et patere hoc faciles conamen adire
penates,
Quod vestris longe meritis minus esse
fatemur.
Sic tamen ignoscas : &, quando posse
negatur,
Respice velle meum : Sic Te juvet ipse
JEHOVA.

Reverende Tuae Paternitatis

elicens humilimus

AND. CARLSSÖF.

Humanissime & Doctissime
DN. ANDREA
CARLOSS/

Amice sincerè dilecte,

Quum siluisse doces furiatæ

Oracula turbæ,

Doctrinam prohibes secla file-
re tuam.

Tui studiosissimus,

*Et juxta occu-
patissimus*

scrib.

TORST. RUDÉEN.

§. I.

IN Oracula Ethnicorum sub
adventum Salvatoris in car-
nem subticuerint, vetus est
& non sine plurimo senten-
tiarum divortio, agitata quæstio: cujus
dirimendæ, consummationis esset judi-
cii opus quam nostri, quemadmodum
nec illam nunc in nos provinciam susci-
pimus. Speramus tamen hanc veniam
ut liberè liceat profiteri quid super hac
re nos suadeant sentire ea, quæ tumul-
tuaria lectione apud auctores haud ini-
doneos licuit notare. Isthoc eâ â no-
bis modestiâ fiet, ut non modo patia-
mur quemlibet suo abundare sensu, ve-
rum etiam ipsi, ipso ostendamus opere,
alterum non fore in monendo promti-
orem, quam nos in sententia nostra
mutanda, siquidem meliora fuerimus
edocti.

A. §. II. In

In ipso limine tanto minus occupa-
bimur circa vocum expositionem, quan-
to cuique notius est oracula solere dici
responsa, quæ reddi consueverunt ore,
vel ipsius Idoli, vel Antistitum ejusdem,
qui seusus vocis nostro instituto est ac-
commodissimus. Id forte altioris videtur
indaginis & pretii majoris expendisse
in antecessum, an ejusmodi responsa,
debeantur principio alicui supra aut
præter naturam agenti, an verò technis
& imposturis Antistitum, qui templis
Fatidicis aut sortibus præfuerunt. Non
nescimus plurimos, si non omnes pri-
mitivæ Ecclesiæ scriptores Oraculorum
intimum autorem Diabolum pronun-
tiare, adeo ut ipse corporei idoli, & au-
tomati cujuscumque membris fuerit usus
ad responsa & vaticinia sua ebuccinanda;
hominesque ipsi, quorum lingvâ & ge-
stibus fuerit usus, sese habuerint merè
passivè. Quorum etiam opinioni po-
steriores non pauci, plus forte quam
par fuit, suam adjunxerunt fidem, nullo
mo-

modo necessarium ducentes id aut probare, aut in rationes inquirere: quippe sat sibi sufficere prætendentes vel unicam hanc rationem, quod Christiani à primis ferè Christianismi incunabulis illam sint amplexi sententiam. Revelationes (quod semper monitum volumus:) divinitus inflatæ, quarum sacer codex locuples Gazophylacium est, hic non moventur: non enim sacra prophanis, aut veritas mendacio est immiscenda. Sed neque nos in solidum ibimus inficias, quin callidissimus tentator ritibus hisce à se incitatis suam operam potuerit commodasse, quemadmodum est myriotechnites, inque suo regno, quod in infidelibus obtinet, ampliando & firmando, sollicite circumiens leo: verum enimvero si possit demonstrari, aut nullum, aut certè paucissima ex istis Oraculis, quidpiam præternaturale sapere, adeo ut solis humani ingenii præstigiis artibusque versutè confutis hominum, magnam propterea æstimationem præ cæteris inhiantium, & etiam

numerosum exinde captantium lucrum,
 (Ceu solidis etiam rationibus demon-
 stravit vir experientissimus Antonius
 Van Dale, opere, quod de Oraculis Eth-
 nicorum inscribit; & dudum ipsi quo-
 que inter Ethnicos emunctioris nasi
 homines, subodorati sunt; inter quos
 Demosthenes, qui Pythiam *Φιλιππειαν*
 querebatur, Cicero lib. 2. de divinat.
 Lucianus in Alexandro Pseudomante,
 Cælius Calcagninus de Oraculis. Dan.
 Huetius Tom. Secundo prop: 9. C. 171.
 §. 10. pag. 1089. ubi insigniter huic sen-
 tentiæ favet. Et ipse etiam Eusebius
 initio libri quarti de præparatione E-
 vangelica de sacerdotum imposturis
 multa & notabilia disserit, licet in ista
 tamen opinione permanserit, per ma-
 los Dæmonas ea Oracula hominibus
 reddita fuisse) Si inquam possit demon-
 strari solam astutiam humanam his frau-
 dibus texendis parem esse potuisse:
 non video, cur ex solo placito nonnul-
 lorum opinantium adigamur ad creden-
 dum contrarium, omnino de illa re ta-
 cente

cente scripturâ divinâ. Sed hoc, neque nostri est instituti, neque brevitâs, cui maximè litare constituimus, permittit fufius tractare; hinc igitur digrediendo, ad ventilanda (auxiliante DEO) ea properabimus, quæ de Oraculorum duratione dici poffe videntur.

§. III.

Laborat hæc quæftio, fi ulla alia, diverfis diverforum affertionibus; Quandoquidem vix fit, ut unum omnibus placeat, quæqve huic minus adlubeſcunt, ea alterius fuffragium interdum mereantur maximum: Id verò dolore dignum videtur, quod opinio quælibet vulgo tanto judicetur verior, quanto eft antiquior, quamvis meris interdum nitatur fabulis & otioſorum commentis. Ejusmodi autem inveteratæ opinioni peneque Catholicæ obviam ire, ac feſe opponere fi quis auſus fuerit, ſolidiſſimis licet ſimul & acutiſſimis armis fuerit inſtructus, in contradicentium tamen incurret odium; & perſona deinceps eft defendenda, non

veritas. præcipue si antea viri majoris ponderis autoritatisque, contrariam mentem vel defenderint, vel saltem illi annuerint. Verum homini ingenuo & animi firmioris incumbit propter ipsam veritatem à veritatis tramite, contra apertam rationem non pati leuillius autoritate abduci, præsertim, (ceu de me sum præfatus) ubi illa intentione & illo fine proponitur sententia, ut detegatur veritas, non ut exacerbentur animi tuentium contraria: Unde etiam benignum lectorem id existimare præopto, ea, quæ in sequentibus sum adserturus, in tantum à me adferi, in quantum depræhenduntur vera: Secus, palinodiam canere mihi non putabo turpe.

§. IV.

In quæstione itaque: utrum *Oracula ad Salvatoris nostri JESU Christi aduentum, quæ præterlapsis ævis usa putabantur, loquelam perpetuo obsignarint silentio: An vero per aliqua temporis intervalla post audita sint: Fateor me posteriorem hætenus*

nus amplecti, utpote quæ graviori mihi visa est argumentorum pondere niti: Quamvis prior altissimas jam agens radices, non minus a laicis, quam e facie plebis elevationibus judicetur digna, quæ marmori inscribatur & Cedro, quod quo jure fiat, e re est ut paulisper examinemus.

§. V.

Ex argumentis quæ defectum Oraculorum sub Christi nativitate accidisse adserunt, firmissimum hactenus visum est Diaboli de se ipso testimonium: Puta, quando Augusto de Successore sciscitanti respondebat Apollo Delphicus sibi loquendi copiam nunc esse ademptam, seque ipsum ab Hebræo puero esse jussu redire ad orcum. Quod quidem testimonium adeò quidem mihi se non probavit, ut non scrupulus satis magnus restet. Nam quod Diabolus mendacissimus, mendacique pater sui obstricti oris causam Augusto aperiret, & verissimum de Redempto-

re nostro ferret testimonium, vix capio.
At ipsa audiantur verba.

Πᾶσι Ἑβραῖοις κέλεται ὁ Θεὸς μακάρεσσιν
ἀνάσσωσιν

Τὸν δὲ δόμον περιπεῖν, καὶ αἰδοῦν αὐτοῖς ἐκείναι,
λοιπὸν ἀπὸ σιγῶν ἐκ δόμων ἡμετέρων.

Quæ sic vertuntur à Johanne Mariâ
Maravigliâ :

*Me puer Hebraeus jubet hinc, Rex ille Deorum
Tartareas remeare domos, hac ade relicta,
Post terga ora tenens altaria nostra relinques.*

Hos versus tales reliquit Suidas: alii
(Nicephorus nimirum ac Cedrenus)
aliter: Nam loco Θεοῖς habent Θεός, ad-
dito π post περιπεῖν; item alter αἰδοῦν,
alter ὀδόν pro αἰδόν legunt &c. Re-
centiores quoque varie, utpote depræ-
hensos secundum metrum vacillare, re-
flectebant. Quorum J. Scaliger & I-
saacus Casaubonus, abjecta voce παῖς,
incipiunt Ἑβραῖος κέλεται με Θεός, &c. Qua-
liter quidem versui consulitur, sed pu-
er cogitur exulare, & sic tota labascit
sententia, ut nihil nunc de cæteris ver-
sibus dicam, quos variè quoque vari-
andos

andos contendunt Schedius & Peuce-
rus, ut habet antea laudatus van Da-
le. Quæ discrepantia non potest non
esse malæ mercis nota. Quod quoque
modo fiet manifestius, cum protulero
ea, quæ de hisce authoribus, Suida ni-
mirum, Nicephoro ac Cedreno (ante
quos hanc fabulam à nemine traditam
hactenus cognovit eruditus orbis) li-
cuit notare. Quâ occasione id in an-
tecessum monitum percipio, me eate-
nus fidem habere scriptoribus antiquis
quatenus sibi met invicem non resistunt
minimeque à scripturæ literis aberrant.
Quæ verò non de ipsorum, sed de se-
culis eorum ætatem longè anteceden-
tibus, nullo idoneo teste, non aliter ac
excogitata nobis venditant, cum judi-
cio & cautè omninò sunt legenda, nec
nimis temerè pro veris arripienda, ne
veritati vis inferatur; Quandoquidem,
uti à nobis, ita ab ipsis nihil humani
alienum fuisse putemus. In quos, Ze-
lo quanquam haud malo, parum tamen

circumspecto imbutos, sæpius non male quadrat istud Virgilii.

Fallit te incautum pietas tua.

§. VI.

Ac primum de Suida; Quo nomine non intelligimus illum Euboicarum rerum scriptorem, quem quoque Strabo Geogr. lib. 7. appellat authorem fabulosum citante Carolo Stephano, qui Suidas utrum ante Christum, an vero post eundem natum floruerit, est incertum. Sed est Suidas ille qui Lexicon, sive maioris historias compilavit, quem Vossius lib. 2. Cap. 26. de Scriptoribus Græcis tempore Alexii Comneni imperatoris, paulo ante finem seculi undecimi vixisse scribit. Ex eodem autem laudati Vossii opere passim est cernere, quam fuit iste in exscribendo parum sincerus, in quævis arripiendo imprudens & in judicando festinus ac temerarius. Alter est Nicephorus, Non Patriarcha Constantinopolitanus, qui nono seculo vixit, nec Gregoras, sed Callisti filius, quem Beza in notis ad

Cap.

Cap. I. v. 13. Actorum Apost. adpellat ineptum & ridiculum Historiæ Ecclesiasticæ Scriptorem, propter complures fabellas & errores non exiguos, quos in eo etiam Baronius, Possevinus & alii dicuntur observasse. Vid. Voss. de Script. gr. lib. 2. Cap. 29. Is quarto decimo vixit seculo. Unde mirari sane subit scriptores adeò recentes potuisse comminisci rem, quæ in Christi doctrinâ stabiliendâ tanti fuisset momenti, & tamen a Justino, Tertuliano, Teophilo, Tatiano aliisque scriptoribus Ecclesiasticis, qui hos ætate antecesserunt, nec his quidquam in defendendâ Christianæ veritatis Zelo cesserunt, penitus negligitur. Verum hanc debemus sanctissimo & misericordissimo Numini gratiam, quod vel absque talibus figmentis, adeò irrefragabilibus argumentis eandem illustrarim munieritque, ut infernorum portæ nunquam ipsi erint prævalituræ. Cedrens autem, qui tertius est, apud quem iidem comparent versus, licet in non
pau-

paucis variati, Vossio d. lib. Cap. 26. putatur itidem fuisse undecimi seculi homo. Sed qui Eusebii auctoritatem citat, in cujus tamen scriptis quæ supersunt, versus isti nusquam apparent: unde suspicio est hunc Cedrenum non fuisse feliciorē in citando Eusebio, quam fuit, quum ex Clemente Romano (quem Paulus Phil: 4. 3. nominat inter cooperarios suos & quorum nomina sunt in libro vitæ) non mirabilia sed miracula narrat de Simone Mago ejusque cane per Petrum jussu uti humana voce, deceptus per recognitionum libros seu praxeis Petri, quæ falso huic Clementi sunt adscriptæ, ceu egregie docet Experientissimus Van Dale. Quantumvis autem maximè concesserimus potuisse Cedrenum ex aliquo istorum scriptorum Eusebii, quæ perire, hos versus notasse, quæstio tamen remanet eadem: Unde sc. Eusebius illos habuerit, qui non nisi quarto post Christum seculo sua scripta concinnavit? Sed neque illud fraudis suspicio-

nem

nem parum auget, quod metricum hic
 responsum Delphico Apollini tribuatur,
 quem tamen metrica loquendi ratione
 destitisse Pyrrhi jam temporibus, qui
 (nisi computatio nos fallit) tertio re-
 tro seculo ante natum Christum floruit,
 testis est Cicero lib. 2. de divinatione hæc
 dicens: *Primum Latine Apollo nunquam
 locutus est: deinde ista fors inaudita Gre-
 cis est. Præterea Pyrrhi Temporibus jam
 Apollo versus facere desierat.* Et quæ se-
 quuntur lectu dignissima super illam
 quæstionem, cur *Oracula carmine reddi
 desierunt*; quæ sane valdè insulsè allegat
 Mornæus lib. de veritate Christi: Relig:
 Cap: 32. post fabulam de puero Hebræo,
 tanquam si de Oraculorum totali defe-
 ctu locutus fuisset Cicero, eum in finem,
 ut fidem conciliet opinioni suæ. Ver-
 ba sunt: *Et Cicero suis temporibus, quæ
 tam acuratè descripserat, Oracula ubiq; de-
 fecisse testatur.* Sed audiamus iterum
 ipsum Ciceronem eodem lib. suo 2. de
 Div: *Sed quod cæquet est, cur isto modo jam
 Oracula Delphis non eduntur, non modo no-
 stra*

stra atate, sed jam diu: jam ut nihil possit esse contemptius &c. Ubi omnibus liquet illum nequaquam mentionem de ejus taciturnitate facere, quod patet ex vocibus, *isto modo*, verum quæstionem movet, quamobrem carminibus non efferret sermones. Quemadmodum quoque Plutarchus in illo opere quo inquit in causas, cur nunc Pythia sortes non det versibus, idem adfirmat, non tam de suo, quam de prioribus seculis, de qua re in sequentibus amplior dabitur loquendi occasio. Sed nec quæ prætenso huic Oraculo tanquam sequentia, ab istis scriptoribus adduntur, satis sibi videntur constare: Narrat enim Suidas Augustum reducem erexisse in capitolio aram cum inscriptione latina: *Hæc est ara primigeniti DEI.* Quomodo autem Augustus ex isto Oraculo cognitionem & sensum primogeniti potuerit exculpere, fateor me non videre. Nec de tali aliqua arâ deinceps quidquam est compertum; imo quod palmarium duco, demonstratum hactenus non est, Au-

Augustum, jam senem factum, unquam
adiisse Delphos, sed nec Græciam adiisse
post illam expeditionem, â quâ rever-
tebatur 34 annos ante suam mortem,
h. e. 19. ante natum Christum.

§. VII.

Ex iis quæ hæctenus sunt adducta
apparet satis illud de Hebræo puero
Oraculum, ante undecimum, post sa-
lutarem virginis partum, seculum esse
inauditum, adeoque â Cedreno frustra
tribui Eusebio; quantumvis id non pos-
sit negari, quin pro illa sententia de
totali Oraculorum silentio ob & circa
nativitatem Christi multis pugnarit Eu-
sebius, ceu videre est ex lib. v. Cap. i.
Præpar: Evang: Unde alterum peti so-
let argumentum pro Oraculorum taci-
turnitate, quod nunc examini est subji-
ciendum. Porphyrii, Ethnici & Chri-
stianorum impudentissimi obpugnato-
ris, testimonium ibidem citat Euse-
bius. verba hæc sunt: *Audi nunc igitur
ipsos Græcos fatentes ipsorum defecisse Ora-
cula*

cula, neque ab alio unquam ævo, quam
 tempore salutis & doctrina Evangelicæ, quæ
 unius DEI & Salvatoris Christi fidem per
 mundum divulgavit, atque omnibus homi-
 nibus veluti lux exorta est. Jam statim er-
 go, ut adhuc nunquam factum est, osten-
 demus, quomodo post adventum ejus, & Dæ-
 monum mortes narrate fuerint, & admiran-
 da illa ac decantata Oracula defecerint. Et
 post pauca: Mortua vero sunt omnia à Dæ-
 monibus profecta Oracula & vaticinia. Ne-
 que ex quo tempore, instar lucis omnibus
 affulsit, aliquis eo usque insanivit, ut au-
 sus sit cedere illius, quod sibi esset dilectissi-
 mum, & hominum mactatione illos, cadem
 & Sanguinem sitientes hominesque odio ha-
 bentes, placare Dæmonas. Qualia lubentè
 animo perpetrabant veteres & Reges verè Dæ-
 monibus acti & obsessi. Quod vero mali
 Dæmones non amplius aliquam vim aut po-
 testatem post servatoris nostri adventum ha-
 beant, etiam ipse Porphyrius, qui contra nos
 Dæmonum patronus extitit, adstipulatur;
 dum in tractatu, quam contra nos conscri-
 psit tali modo loquitur: Nunc vero ipsos ad-
 virtio

miratio subit, si per tot annos urbem (loquitur de Româ) morbus occupaverit. Cum non amplius ulla presentia ibi sit Æsculapii, aut aliorum Deorum: Nam postquam JESUS cultus fuit, nemo aliquid manifestum aut publicum sensit Deorum auxilium. Hætenus Eusebius. Et sanè, si esset indubium circa natales Christi penitus omnia Oracula conticuisse, fateor nullam nos posse comminisci istius silentii causam digniorem augustioremve, quam ipsum Dominum JESUM Christum: qui alias suam in Dæmonas potestatem documentis plus quam manifestis & stupendis probavit, dum carne vestitus inter homines visibili modo conversabatur. Verum enim verum quum sit manifestum (quod etiam in sequentibus demonstrabitur) ad quartum usque seculum post Christum natum Oracula non modo esse consultata, sed & respondisse; metuere est, ne Eusebius argumento, quo doctrinam de Christo stabilire nitebatur, potius reddiderit suspectam, quandoquidem

non probabile sit illos, quos Hoc
 suo opere convincere adeoque conver-
 tere satagebat Eusebius, omnes adeo ob-
 tusi fuisse ingenii & experientiæ nul-
 lius, ut non ipsis, vel tantillum subo-
 luerit de vacillante fide istius argu-
 mentationis. Nam ut taceam non po-
 tuisse non piam hanc fraudem, uti il-
 lam nominat alicubi Vossius, esse invisam
 cordatioribus, qui scapham scapham di-
 cunt, nihilque pro canone admittunt ni-
 si de cujus vetustate & traditionis au-
 thoritate satis constat; certè immane
 quantum obstaculum foret illis, qui
 nondum plane de nostra religione e-
 rant persuasi, offucias ejusmodi notare:
 utpote qui ex hujusmodi machinationi-
 bus detectis non defficultè essent con-
 cepturi suspicionem falsi de iis quoq;
 scriptis, quæ optimæ sunt notæ, vere-
 que Apostolicæ. Quod quoque de
 suo seculo questum esse Tertullianum
 intelligimus, & Origenes lib. 5. contra
 Celsum satis ostendit religionem Chri-
 stianam Ethnicis fuisse ludibrio, quod
 non
 ejus

ejus Antistites adeo faciles fuerint in accipiendis quæcunque offerebantur, quemadmodum quoque Sibyllistæ ab illis audiebant, quod supposititiis Sibyllarum scriptis adeo patrocinebantur.

§. VIII.

Sed examinemus Porphyrium ipsum, qualis ab Eusebio heic citatur, annon illius testimonio id valeat evincere, quod conatur Eusebius. Porphyrii enim verba ab ipso Eusebio citata nihil aliud innuunt, quam urbem Romanam, postquam coli cœpit Salvator, morbis infestari, Æsculapii præsentiam desiderari & neminem manifestum aliquod & publicum Deorum auxilium sensisse. Quibus verbis nihilum quidem de Oraculorum silentio testari Porphyrius videtur, tantum de miseris & morbis Romam affligentibus queri, quarum causam non aliunde autumat petendam, quam ex nova istâ religione, ob quam vult iram & indignationem Deorum in Romanos

esse effusam. quæ quidem querelæ istis temporibus novæ non fuere. Ex innumeris enim tam Christianorum quam Paganorum scriptis hauriri potest, circa veræ doctrinæ primordia, hos apud illos, & versa vice, insigni laborasse invidiâ: ante verò omnia Ethnici hostile odium in Evangelicam lucem agnoscentes exercuere. Quod Origenes, Cyprianus, Augustinus atq; Tertullianus sciunt recensere. quorum postremo nominatus in hæc verba, Apolog: Cap. 40. erumpit. *At e contrario illis nomen factionis accommodandum est, qui in odium bonorum & proborum conspiciunt, qui adversum sanguinem innocentium conclamant, pratexentes sanè ad odii defensionem illam quoque vanitatem, quod existiment omnis publicæ cladis, omnis popularis incommodi Christianos esse causam, & quæ sequuntur. Nec minus Christiani, ut dictum est, Ethnicos oderunt, quoniam, quicquid gravius perpeffi sunt, mox totius rei culpam imputarunt Paganis, quorum quoque, inter alias, querelam*

relam apud Theodosium ex novella III.
de Judeis Samaritanis Hæret: comme-
morare non ducimus à re alienum:
*An diutius perferemus mutari temporum
vices, irata cæli temperie? quæ Paganorum
acerbata perfidiâ, nescit nature libramina
servare &c.* Hinc haud difficultè colli-
gitur quam invidiosè una pars ærumna-
rum culpam in alteram sibi adversam
transtulerit, tanquam si nullum infor-
tunium, nullum damnum & nullæ deni-
que miseriæ homines ante hoc tempus
pressissent. Atque id ipsum videtur
questus Porphyrius; de Oraculo-
rum igitur defectu, ab illo, nisi coacto,
frustra Eusebius testimonium expectat;
neque enim potuit Porphyrium latere
Oracula per varias mundi plagas etiam
suo tempore viguisse. Quid autem i-
stud est, quod citato à nobis loco Eu-
sebius *ἀνθρωποθύτων* sive humanas victi-
mas eodem tempore dicat cessasse?
sanè ex Taciti, Plutarchi, Plinii & ali-
orum benè multorum scriptis patet
contrarium, qui amicè consentiunt hunc

horrendum morem ad justinianum, imò ad Henricum Aucupem: quin & in urbe Roma ad ipsius Eusebii ætatem perdurasse ex Lactantio, qui ipsius Eusebii coætaneus fuerat, manifestum est. Sic etenim ille lib. i. de falsa religione & Cap. 21. *Apud Cypri Salaminem, inquit, humanam bestiam Jovi immolavit Teucrus, idque sacrificium posteris tradidit, quod est nuper Hadriano imperante sublatum. Et post pauca: siquidem latialis jupiter etiam nunc sanguine colitur humano. Quid multis? arguit se ipse Eusebius, cum in libro de laudibus Constantini Porphyrium sic loquentem introducit: Ἀλλ' ἐπὶ καὶ νῦν τίς ἀγνοεῖ κατὰ τὴν μεγάλην πόλιν τῇ τῷ λαπαρείᾳ Διὸς ἑορτῇ σφαμαζόμενον ἄνθρωπον, h. e. sed etiam nunc quis ignorat in magna illa urbe (Roma) Jovis latiaris festo pro victimâ jugulari hominem. Judicet benevolus lector, annon hæc & similia saltem ansam queant dare suspicandi Eusebium non usquequaque eâ usum esse diligentiam & curâ, qualem tale desiderasset negotium.*

Jam ad prima citati loci ex Eusebio verba redeamus, quibus asserit, ipsis Græcis fatentibus, tempore nati Christi Salvatoris Oracula & vaticinia omnia profecta à Dæmonibus esse mortua. Per *Græcos fatentes* intelligit Porphyrium (quem quo successu allegat jam vidimus) & Plutarchum, ex cujus dialogo de Oraculorum defectu historiæ cujusdam meminit de Pane mortuo. Prius autem quam historiæ istius, sive potius fabulæ, ut mox demonstrabitur, examen aggredimur, subit mirari, quæ ratio movit virum in omni literaturâ versatissimum, Danielem Huetium, ut ille quoque hoc argumentum, tanquam quod agmen cogeret, tam facilis arripuerit, nisi si credendum sit, id eum ideo fecisse, quod homo, catholicæ Religioni addictus, Traditionibus faverit plus justo. Verba ejus sunt Tom: Secundo, Proposit: 9. cap. 37. §. 4. pag. 751. *Huc adjungendus Oraculorum defectus, cujus causam curiose*

scrutati sunt, cum alii scriptores, tum potissimum Plutarchus: ex quo discas paulatim ea conticescere cœpisse ad Christi usque tempus, quo obmutuerunt: quasi fracta tum penitus Daemonum vi, silentioque ipsis imposito. Ait hic Plutarchum curiosè scrutatum esse causam defectus Oraculorum, quæ paulatim ait conticuisse donec tempore Christi penitus obmutuerint. Plutarchum itaque adeamus. scripsit ille opuscula de Oraculis duo, quorum prius inscribitur: *Quod nunc Pythia sortes non det versibus.* Alterum est de *Oraculorum defectu*, quem tractatum non nisi nomine tenus Huetio esse lectum suspicio est non levis. Diversum enim depræhendere licebit Plutarchum ipsum perlegenti: nimirum occupatur ille in causâ indagandâ, cur Oracula non omnia sed aliqua, non sui temporis, sed ævi omnis, non ubique sed certis in locis cessarint, & alibi emerferint nova. Quemadmodum evanuit Oraculum Themidis, quæ tempore Deucalioneo colebatur in Parnasso, cui successit

cessit Delphicus Apollo; & Tiresiæ Oraculum apud orcohenos, quod narratur cum multis mortalibus pestilentia interisse ac in totum exspirasse. vide Plutarchum pag. 541 ex versione Hermannii Crusarii. In eodem etiam tractatu innuit Delphicum Oraculum tempore vetustissimum & famâ (ut ait) illustrissimum à Dracone fœminâ obsessum hominibusque aliquando fuisse interclusum. De Amphiarai & Apollinis apud Tegyras oraculis hæc habet Plutarchus: *Nulla enim nunc loco alio, quam Lebadiaë Bœotia quærentibus haurire sortes concedit. Reliqua partim silentium, partim solitudo occupat: tametsi bellis Medicis claruit non minus Amphiarai oraculum, & apud Tegyras Apollinis &c.* ut de aliis nunc nihil dicam quæ emortua scribit. Concludit denique non esse ex immortalibus Diis, eos, qui respondebant petentibus consilia, sed esse Dæmonas naturæ inter homines & Deos mediæ. verba illius sunt: *Ex aqua aër, ex aëre ignis conspicitur generari, sursum evolante,*

materia: sic ex hominibus in heroes, in Demonas ex heroibus præstantissimæ animæ accipiunt mutationem. Et post pauca: naturas certas esse quasi in Deorum & hominum positas confinio, humanis laboribus & vicissitudinibus obnoxias, quas more institutoque majorum censes & nominantes venerari debemus. Exemplum dictis his Platonis sodalis adduxit Xenocrates triangulorum, qui Deo assimilavit Isopleurum, scalenum mortali, isosceles Demonio. Primum enim undique par est, Secundum undiq; impar, tertium partim par, partim impar. Sicut Demonum natura, quæ affectu humano & vi prædita est divinâ, &c. Et iterum post aliqua: Audemus post multos nos quoque exponere, Demonas qui manteis & oraculis appositi sunt, planè exspirare, & cum his illa, atque quando profugerunt vel migrarunt, vim suam effundere, ubi redierunt post longinquum spatium, sonare sicut instrumenta: quod qui tractare ea, & eis uti valent, præsto sint. Tantum autem abest, ut in istis tractatibus quidpiam dicat de silentio Oraculorum universali, ut potius

sæ-

sæpius testetur de Oraculis suo etiam tempore locutis. Ut nihil dicam de Apollinis Oraculo, quod ipsius Plutarchi tempore (h. e. Imperante Trajano) *Lebadia* in Bœotia viguisse audivimus modo: Testatur idem de Delphico his verbis p. m. 527. *Nunc vero vates est una, nec querimur. Satisfacit enim hæc consultantibus.* Quin & ibidem Mopsi & Amphilocho Oraculorum in Cilicia meminit, ut quæ ipsius tempore florere. ut autem suam de mortalitate Dæmonum probaret sententiam, historiolum illam, quam innuit & citat Eusebius, memorat de mortuo Pane, quæ in eodem ejus de Oraculorum defectu opusculo talis est, Vertente Hermanno Cruserio: *De Dæmonum porro obitu historiam ex viro audivi nec stulto nec vano, Æmiliani Rhetoris, quem etiam non nulli vestrum audiverunt, Epitherses, pater fuit civis meus & in grammaticis Præceptor. Hic narravit, cum aliquando in Italiam navigaret, conscendisse navem se, quæ merces & frequentes vectores portabat. Sub vespe-*
rum

rum apud Echinades Insulas cecidisse ventos, navemque huc illuc jactatam, prope Paxas delatam fuisse: vigilasse autem plurimos, complures etiam adhuc à cœnâ compotasse. Ibi repente exauditam ex insula Paxis vocem cujuspiam, qui Thamum quendam clamore ciceret, ut obstupesceret. Thamus Ægyptius erat gubernator, ne eorum quidem, qui in navi erant, multis de nomine notus. Eum bis appellatum tacuisse, tertio paruisse vocanti. Tunc illum contentâ voce dixisse: Cum ad palodes perveneris, magnam Pana nuntia interiisse. Quod qui audiverunt, attonitos ostendit Epitbereses omnes fuisse ac rem secum perpendisse: facere ne præstaret imperatum, annon scrutari de eo curiosè negligere. Thamum censuisse, si ventus flaret ut præternavigarent tacite. Sin tranquillitas esset silerentque apud eum locum venti, ut pronuntiaret quod acceperat. Ut ad palodes delati sunt, & cecidit ventus, nec fluctus fuit, prospectantem ad terram Thamum retulisse, ut acceperat, magnum Pana obiisse. Vix conticuisse eum, cum extitit non unus sed multorum cum stupore confusus gemit-

gemitus. Hactenus Plutarchus, & adje-
cit Tiberio Cæsari eadem hæc retulisse
Thamum, postquam ille rumor Ro-
mæ pecrebuit, Cæsarem convocasse suos
Sapientes & ex illis didicisse Panem il-
lum fuisse Mercurii & Penelopes filium.
Hæc illa est narratio, quam de morte
& perpetuo silentio oraculorum inter-
pretatur Eusebius & cum illo alii. Bo-
issardus audet explicare de ipso Salva-
tore Christo ejusq; morte, & quod mi-
rabimur assignare ipsi huic voci certum
tempus, nimirum 19 annum Tiberii im-
perantis, adeo ut mirari satis non pos-
sim audaciam viri affirmantis ea, quæ ne
per somnium quidem ex Plutarchi (qui
solus & primus hæc tradidit) scriptis po-
terunt elici. Boissardi verba sunt, lib.
de divinatione & magicis præstigiis :
*Quidam existimant vocem illam locutam
fuisse de Christi servatoris morte : cum au-
dita sit anno decimo nono imperii Tiberii Cæ-
saris, quo Christus crucifixus est. Quod
quoq; magis exinde putat fieri proba-
bile quod Arcades Pana τὸν τοῦ ὕλης κύ-
ριου*

ειον nuncupavisse testetur. Macrobius sic de Pane Saturnal: 1. Cap. 22. differens: *Pan* ipse quem vocant *Inuum*, sub hoc habitu, quo cernitur; solem se esse prudentioribus permittit intelligi. Hunc *DEUM* Arcades colunt, appellantes *πὸν τῆς ὕλης κύριον*: Non *sylvarum Dominum*, sed universæ substantiæ *Dominatorem* significari volentes. Cum Boissardo consentit Molinæus sed uterque, meo quidem iudicio; magis confidenter quam verè. Neq; enim latere potest quam audacter istud Epithersis *Aliquando* pronunciarit vel finxerit Boissardus annum 19 imperii Tiberii Cæsaris, ut sic sententiæ amatae patrocineretur. Sic Dæmones uterentur operâ Thami, ut resciscerent antea nescii locii, illis per se non valentibus: Verum unde ejulatus iste multorum? an mali spiritus mortuo hominum liberatori illacrymarentur?

An lacrymantibus his risum teneatis Amici?

At si cui verosimilius videretur de angelis bonis hæc intellexisse, simul quoque spiritibus (quod est absurdum) cer-

ta atque destinata terrarum assignaret loca: sicut solitudines horridasque montium rupes incoluisse oportet illos, qui gubernatori Thamo hoc negotium perficiendum mandarunt. Mornæus ait istunc Pana in gentilitiis Dæmonibus insignem locum tenuisse, cujus etiam Oraculum ex Porphyrio citat, sed cum commentariis, adeo ut visus sit timuisse ne injurius diceretur, si mendacium adeo amandasset nudum atque accessit. Sic crevit & vires eundo acquisivit, instar nivæ pilæ, quæ, quo volutatur diutius, eo incrementa capit majora. Tandiu ergo absurdum unum trusit alterum, donec penitus fabula evasit, illa adeo decantata, & ab istis credulis tam avidè arrepta, historia.

§. X.

Sane non defuere ex hujus ævi (quum tertium nos revisunt literæ) literarum luminibus & viris sine exceptione doctissimis, qui diu narrationem habuere suspectam. Inter illos Baronius sic est locutus: *Qualiacunque sint*

sint, fides esto penes Auctorem, & post pau-
ca: Et sanè quidem, si rei gesta fidem ad-
hibendam esse putemus. Adhuc tamen
cordatiores iudices habendi sunt cen-
turiatores Magdeburgenses, quibus hæc
omnia sunt ridicula: nam cent: 1. lib.
2. cap 15. de Eusebio hæc ex Plutarcho
in testimonium adducente dicunt. U-
bi & de pane sub Tiberio mortuo ridicula
narrat. Jactantur etiam multa alia
ipsorum Oraculorum de suo silentio
testimonia ex Porphyrio ab Eusebio
adducta, quæ tamen ejus sunt indolis, ut,
si penitus examinentur, quidvis aliud
potius probent, & de temporibus, quibus
reddita sunt, nihilo evades certior: hoc
unum ex omnibus colligi posse vide-
tur χρησμεα, Apollinis præcipuè Del-
phici, nunc per aliquod tempus dedisse
responsa, nunc rursus per aliquod spa-
tium obmutuisse, idque sæpius diversas
ob causas accidisse. Potuisse autem
Eusebium prætervidere aliqua in iis,
quæ hanc rem spectant, etiamnum u-
nico exemplo, sed manifestissimo, de-
cla-

clarabo. Narrat Eusebius (quem errorem post illum erasse fertur Hieronymus) Josephum Judaicarum rerum scriptorem testari, eodem die, quo crucifixus est Salvator, voces ex templi adytis esse auditas: *migremus hinc*. quam autem id fiat invito Josepho, ipse cognoscere ne graveris, quæso, benigne Lector ex ipsius Josephi lib. 7. de bell. Jud. Cap. (secundum lat: vers:) 12. ubi ille istam vocem annumerat prodigiis, quæ proxime antecesserunt Hierosolymitanæ urbis excidium, quod circiter 40 annos postea contingebat, ut verba apertissime habent, & non potuisset non Eusebius æque videre, ac quivis alius, si advertere animum voluisset.

§. XI.

Supereſt ut, ceu in nos recepimus, testimoniis scriptorum tam Ethnicorum quam Christianorum demonſtremus etiam Juliani Imperatoris tempore & eſſe conſulta & reſpondiſſe Oracula: Quod quamvis nunc à nobis debuiſſet

& potuisset fieri prolixè, erimus tamen breviores, ne in opus excrescat imensum quod esse volumus exercitiū exiguum. Nec recensebimus nisi illa, quæ mihi quidem quantivis pretii visæ sunt, sequentes ordinem Imperatorum, prout Oracula ipsis & consulta & reddita deprehenduntur. Audivimus superius de suo tempore (hoc est ante natum Salvatorem) testantem Ciceronem, quod respondere quidem non desierint Oracula, sed versibus id non fuisse factum. Apollinem Delphicum respondisse, testatur Strabo (qui sub Tiberio vixit) lib. 9. ubi etiam ritus, quibus Oracula suo tempore dari sueverunt, recenset. Neronem quoque itidem primi seculi Imperatorem, de morte sua consuluisse & ab Apolline Delphico esse delusum, quod non recte interpretatus sit septuagesimum tertium annum; quem cavendum ipsi præscripsit Oraculum, testis est Sueton: in vita Neronis Cap. 40. Qui tamen Nero templum spoliavit, ut perhibet Pausanias de Neronis in Delphos pa-

patrato facinore. Unde suspicio esse potest Oraculum filuisse ad aliquod tempus & dedisse Juvenali, qui sub Domitiano vixit, occasionem querendi quod *cessent Oracula Delphis*. Neque tamen sic cessasse toto isto à Nerone ad Domitianum tempore suadet Philostratus lib. 6. de vita Apollonii, præcipuè vero lib. 4. cap. 8. Quidquid sit, alibi tamen responderunt, nam Vespasianum Patrem confirmatum per Oraculum Carmeli DEI, quod inter Syriam & Judæam frequentabatur, fatentur Svetonius in ejus vita Cap. 5. & Tacitus Hist. lib. 2. cap. 78. Eius filium Vespasianum itidem de imperio esse confirmatum Paphiæ Veneris Oraculo iidem testantur, iste quidem in ejus vit. Cap. 5. hic autem Hist. 2. Cap. 3. & 4. Fiebant autem hæc seculo primo post. N. C. Ad quod quoque pertinebit illud, quod de Clitumni Oraculo, suo tempore eximiè vigentis, scribit Plinius secundus (qui sub Trajano vixit) lib. 8. Epist. 8. Plutarchum de secundo seculo, circa

cujus initium floruit, testantem, hic consulto prætereo, quandoquidem ex iis quæ superius de eo allata sunt, pateat abunde illum ab adversantis sententiæ Patronis frustra citari ut testem, quum potius demonstret isthoc in opere Oracula suo tempore viguisse. Ait enim: *Sed vitio datis priscis Antistitis, quod malis usæ sint versibus, itemque eas quæ hodie prosâ oratione responsa dant.* Item alibi: *Neque vero DELLUS est culpandus, quod cum divinationis quod adhuc superest, omnium desiderio satisfaciat, absolutosque domum dimittat.* Videsis etiam quæ habet Lucianus non incelebris secundi seculi scriptor, tam in Philopseude suo, quam Alexandro Pseudomante, ubi plurima enumerat Oracula, quæ suo tempore viguere. At causa ipsorum per aliqua tempora, facti silentii, (ut antea indigitavimus illa ob certas rationes solitum morem non obtinuisse) haud adscribenda est illis, sed quod minor confluxus hominum consulentium eorum visiterit loca; nemini namque per-

percunctanti nullum datur responsum. Quamvis etiam alias adferat Plutarchus rationes in opusculis antea laudatis. Et Boissardus prolixè satis hoc Oraculum quinquies relictum eversumque & de-
nuo exstructum, postremo, Juliano im-
perante restauratum ait fuisse: Qui se-
cundum ejus mentem ultimus Apolli-
nem adivit. In eandem sententiam pe-
dibus it Peucerus lib. 3. Cronic. Verum
enim vero utrum brevi an longè post
Julianum in solidum destructum sit, pro
certo sciri non potest, quandoquidem
de eo inter scriptores hætenus conven-
tum non sit. Ex iis autem quæ dicta
sunt, satis adparet neutiquam, neq; il-
lud Delphicum, neq; alia illo tempore,
cujus meminit Eusebius, in perpetuum
esse sopita.

§. XII.

De tertio seculo hæc habet Tertulli-
anus (qui sub Severo & Caracalla flo-
ruit) lib. de anima, Cap. 46. *Nam &
Oraculis hoc genus Stipatus est orbis: Ut
Amphiarai apud Oropum, Amphilochoi apud*

Mallum, Sarpedonis in Troade, Trophonii in Bæotia, Mopsi in Ciliciâ, Hermionæ in Macedonia, Pasiphææ in Laconica. Ut prolixitatis vitandæ gratiâ nunc præteream, quæ de Caracalla Oracula interrogante, & responsis potito, referunt Herodianus & Dion Cassius; qui Cassius item refert Macrinum Caracallæ successorem ab Oraculo didicisse se iri oppressum à puerulô. De Aureliani tempore testis est Zosimus, ipse Ethnicus, qui duorum *χρησμεῶν* tempore suo Oracula reddentium meminit: Unum erat Apollinis Sarpedonii Seleuciæ, alterum Veneris Aphacitidis inter Heliopolin & Biblum, à quorum utroque recitata ingrata Palmyrenis data responsa. Vide etiam Eusebium lib. 3. de vit. Constant.

§. VIII.

Circa initium seculi quarti, quum imperio est admotus Constantinus Christianam fidem amplexus, Oracula quidem videbantur animam auctora, quum ille eorum templa jusserit destrui; retardatus tamen est illius Zelus

lus impedimentis per plurimos: Quin
 & ab illis, qui ipsi succedere, adeo res
 est tractata languide, ut quum ad Ju-
 lianum Apostatam devolveretur impe-
 rium, Oracula pristino vigori quasi re-
 stituta viderentur. Ceu de illis tempo-
 ribus locuples testis est, Cyri Episcopus
 Theodoretus, cujus de Juliano Apo-
 stata hæc sunt verba Hist. lib. 3. Cap. 9.
*Julianus cum in animo haberet bellum contra
 Persas gerere, ad omnia Oracula, quæ erant
 intra fines Romani imperii, consulenda ho-
 mines à suis summâ benevolentia sibi conjun-
 ctos misit. Ille ipse vero supplex orat Apolli-
 nem Daphnæum, uti, quæ sibi essent eventura,
 ostenderet. Respondit Apollo, Mortuos quos-
 dam in proximo humatos impedimento esse,
 quo minus daret vaticinia. Eos igitur pri-
 mum transferendos, deinde quid futurum sit
 se prædicturum pollicetur. Nam se, nisi pur-
 gato loco, nihil posse dicere. Ibi, sicut ali-
 bi, non unius, sed plurimorum Oracu-
 lorum, non perpetuæ quondam morti
 tradita esse, sed tunc temporis viguisse
 perspicue facta est mentio. His & aliis*
 ad.

adhuc perplurimis non contemnendorum scriptorum testimoniis permotus, autumo nonnisi sub Theodosio, qui circa finem seculi quarti cum imperio præfuit, penitus Oracula obticuisse, ceu viâ nobis præit Ruffinus lib. II. cap. 19. Hist. Ec. *Idolorum*, ait, *Cultus* qui Constantini institutione & deinceps negligi & destrui cæptus fuerat, eodem (Theodosio) imperante, collapsus est. idem testatur Zosimus gentilis lib. 4. Præ omnibus tamen Theodoretus Hist. lib. 5. cap. 20. ad quem, quoniam prolixior est, curiosum & Candidum Lectorem mitto. Obsecrans reverentè, ut rudia & puerilia hæc, quæ in chartam conjeci, eodem Candore accipiat & interpretetur atq; à me scripta sunt; benigneque corrigat errantem, quemadmodum errare perfacile fuit Juveni & rerum ejusmodi parum perito, parato tamen, divinâ gubernante gratiâ, quodocunq; docentur, discere meliora.

SOLI DEO GLORIA.

Pereximie DN. RESPONDENS
Conterraneæ & amice singularis.

Omnes sinceri & pietatis amantes,
cum aliquid felicitis ac boni, quod
amico accidit, ad aures pervenerit
illorum, læto animo ovantes meritò
gaudent; præprimis autem, Si vel
per sanguinem vel per vicinitatem
amicitia vera sit inter illos contracta:
ego itaque magno effror gaudio,
videns te, amice infucate, tantos in
studiis fecisse progressus, ut jam
publicè disputationem tuam, de O-
raculorum post Christum incarna-
tum responsis, nervolè conscriptam
defendere tentes: macte Carllōōf-
pio incepto tuo. Tibi gratulor,
gaudensq; opto, dignetur ille sum-
mus Rector omnium tibi amplius
scientiam & doctrinam augere, teq;
D usq;

usq; ad vitæ finem in semitis suæ di-
vinæ majestati benè placitis cle-
menter dirigere.

Ita amico suo intimo gratus
labatur

MAGNUS Lindbeck / Wermis

AD JUVENEM

Ingenio & virtutis amore commendabilem

DN. ANDREAM Carlööf /

Conterraneum & amicum longe probatissi-
mum, cum dissertationem de Oraculis
publice & egregie defenderet.

Pereximie DN. Respondens, dies nunc illu-
xit, quo egregiam hanc materiam de Ora-
culis, sive Responsis Deorum Gentilium, è ca-
thedra publica in præsentia Doctorum doctè
defendere conaris. Ideo temperare mihi non
possum, quin faciam tibi testatum officium
& amorem meum, verbo uno vel altero, quod
amici solent in tali occasione; & juxta laudem
sinceritatem tuam, quam in nostra familia-
ritate nunquam non percepi, ex quo in Ca-
rolstadiensis Gymnasio te familiaris uti con-
tigerat; quam quoque consuetudinem, ad A-
cademiam hanc Aboënsē longe celeberrī-
mam paupertas ipsa, quæ mihi tecum commu-
nis est, fecit arctiorem. gaudeo autem te in tan-
tum

tum esse eluctatum, ut nunc queas tam egregio
specimine docere virtutem quidem posse ege-
state premi, non tamen opprimi penitus. Gau-
deo inquam mihi, & gratulor tibi, non minus de
prudenti Consilio, quam laudabilibus studiis.
Optoq; ut pergas in posterum ceu cœpisti, do-
nec fructum capias uberrimum: cui egregio tuo
proposito Deus T.O.M. benedictionem addat
largissimam!

*Affectu prolixiori quam verbis
festinus scripsit*

JONAS Carlhamm Wermel.

In Dissertationem eruditam,

Eximii Præstantissimique

DN. ANDRÆ CARLSDÖF/

Amici singularis & popularis dilectissimi.

T*endit, humum linquens, ad cœli culmina
virtus.*

Tendit, & æternas provida querit opes.

Huc, CARLSDÖF/etiã tendit tua fervida virtus,

Huc te divinæ semina mentis agunt.

Nam quod contendis musarũ ad culmina solers,

Egregiè, præsens pagina, scripta docet.

Gratulor: Et cœlum sincerâ mente fatigo,

In cœptis crescas sic magis atq; magis.

Amicitiaæ sinceriq; affectus ergo
relinquere voluit

SVEN. Dahlman Wermel.

Eidem.

Qui cupit ad celsi contendere culmina Pindi,
Et sacra Piërii tecta subire chori.

Non dubia incertis per compita passibus erret:
Sed mediâ cautus prodeat usque viâ.

Quæ licet acclivis durisque sit obsita spinis,
Si benè carpatur, redditur æqua tamen.

En via, quam firmis, mi Carlsöf/ gressibus
instas,

Quam fuit acclivis duraque sæpe tibi!
Sors inimica tamen vix tanta repagula ponet:

Quin Juga Castalidum scandere ritè queas.
Quam vel nunc *sortem* docta hæc Oracula
mutant:

De *sortis* certâ ne vereare fide.

Si modo tu pergas quo te vocat ardua virtus.
Perge, nec à cœpta digrediare viâ.

Sic tandem Aonii conscenso vertice montis,
Præmia pro meritis Pallade dante feres.

Candido affectu accinebat

JON. EMZEEEN.

